

Høringsinnspill – Forslag til ny postlov

Fra Rådet for et aldersvennlig Norge

Vi viser til høringen om forslag til ny postlov, og ønsker med dette å gi vårt innspill med særlig vekt på konsekvensene for hjemmeboende eldre, ikke-digitale innbyggere og andre sårbare grupper som er avhengige av tilgjengelige og trygge posttjenester.

1. Innledning

Vi støtter behovet for å modernisere lovverket i tråd med endringer i postmarkedet og økende digitalisering. Samtidig vil vi understreke at en betydelig andel av befolkningen fortsatt er helt eller delvis avhengig av fysisk post for å håndtere helse, økonomi og kontakten med offentlige tjenester. Dette gjelder spesielt eldre personer med redusert digital kompetanse, innbyggere med funksjonsnedsettelse og personer som av ulike grunner har utfordringer med å benytte digitale løsninger.

For denne gruppen er post ikke et valg – det er en nødvendighet.

2. Betydningen av post i postkasse

Vi støtter regjeringens beslutning om å sikre levering av post i postkassen én gang i uken til alle. Dette ivaretar både likeverdighet og universell tilgang. Samtidig er det viktig å understreke at for mange hjemmeboende eldre er selv ukentlig postlevering kun akkurat tilstrekkelig for å sikre at kritisk informasjon kommer frem i tide. Derfor må en gang i uken være et minimum.

For mange i denne gruppen vil det være uhensiktsmessig eller praktisk umulig å hente post på postpunkt. Avstander, mobilitetsutfordringer, helseproblemer og manglende tilgang til bil eller transport gjør at en overgang til postpunkt kan skape isolasjon og reell utestengelse fra viktig samfunnsinformasjon.

3. Dørterskeltilbudet – en avgjørende tjeneste for hjemmeboende eldre

Vi ber om at departementet vurderer dørterskeltjenesten som et tiltak som bør videreføres og styrkes, selv om den ikke legges inn i selve postloven. Erfaringer fra kommuner som har deltatt i pilotprosjektet viser at dørterskeltilbudet har betydelig verdi for hjemmeboende eldre og andre sårbare grupper:

- Det sikrer regelmessig fysisk levering av post for personer som ikke mestrer å hente posten selv.
- Det gir en viktig trygghet og forutsigbarhet i hverdagen.
- Det bidrar til å opprettholde boevne, som er en sentral målsetting i eldrepolitikken.
- Det styrker forebyggende innsats ved å skape faste kontaktflater mellom sårbare innbyggere og tjenesteytere.

Helt konkret har dørterskeltilbudet følgende betydning

- **Motvirke ensomhet:** Ved å oppsøke eldre hjemme og tilby en personlig kontakt, bidrar tjenesten til å redusere sosial isolasjon, som er en utfordring blant eldre som skal bli boende hjemme så lenge som mulig.

- **Formidle informasjon om aktiviteter:** Mange eldre har begrenset digital kompetanse og får derfor ikke med seg informasjon som legges ut på digitale plattformer. Dørterskel-tjenesten sikrer at denne gruppen får kjennskap til aktiviteter og tilbud de kan delta i, noe som styrker inkludering og livskvalitet.

Erfaringene viser at dørterskel-tjenesten har stor nytteverdi både for den enkelte og for samfunnet. Den bidrar til bedre folkehelse, økt deltakelse og et mer inkluderende lokalmiljø. Vi anbefaler derfor at tjenesten videreføres og styrkes som en del av arbeid med forebygging og omsorg i sammenheng med Bo trygt hjemme reformen.

4. Postbudet som sosial aktør og tillitsperson

Postbudet har gjennom generasjoner vært mer enn en distributør av post. For mange eldre er postbudet:

- en kjent og trygg person som kommer jevnlig
- en som legger merke til endringer i adferd eller livssituasjon
- en sosial kontakt i ellers ensomme hverdager
- en nøytral og høyt tillitsskapende aktør

Postbudet er ofte den eneste som kommer til dørstokken jevnlig uten at det er knyttet stigma, som ved enkelte helse- og omsorgstjenester. Denne tilliten kan ikke erstattes av digitale løsninger eller ubemannede hentepunkter.

Når antall omdelingsdager reduseres og strukturer endres, er det viktig at lovgiver erkjenner den sosiale og forebyggende rollen postbudet spiller. Dette er særlig relevant i en tid med økende utenforskap, ensomhet og et demografisk press hvor flere skal bo hjemme lenger.

5. Tilgjengelighet og universell utforming

Vi støtter lovforslagets tydelige forankring av universell utforming som et grunnleggende prinsipp. Samtidig er det nødvendig at forskriftshjemlene som omhandler:

- plassering av postkasser
- hensyn til bevegelseshemmede
- utforming av postpunkt
- brukervennlighet i digitale tjenester

Tjenesten må utformes slik at ikke-digitale og lite mobile postmottakere faktisk kan nyttiggjøre seg tilbudet.

6. Risiko for økt ulikhet

En redusert fysisk tilstedeværelse av posttjenester vil uforholdsmessig ramme dem som allerede er mest sårbare. Omlegginger kan føre til:

- økt belastning på pårørende
- færre tidlige tegn på behov for helsehjelp som blir fanget opp
- større vansker for å motta kritisk informasjon i tide

- redusert tillit mellom borger og forvaltning
- økt risiko for at enkelte ikke deltar i demokratiske prosesser (valg, kommunikasjon med myndighetene)

Vi ber departementet vurdere disse konsekvensene i den videre utformingen av forskrifter.

7. Avslutning

Vi støtter modernisering av posttjenestene, men understreker at endringene ikke må gå på bekostning av hjemmeboende eldre, personer med funksjonsnedsettelse og andre som i overskuelig fremtid vil være avhengige av fysisk post og personlig levering.

Vi anbefaler at:

1. Postlevering i postkassen minst én gang i uken
2. Dørterskeltilbudet videreføres og styrkes gjennom statlige tilskudd eller nasjonale modeller.
3. Den sosiale rollen postbudet har for sårbare grupper anerkjennes i det videre arbeidet.
4. Forskrifter om universell utforming og tilrettelegging utformes slik at sårbare grupper ikke stilles svakere.

Vi ser frem til den videre prosessen og stiller gjerne opp med ytterligere erfaringer og innspill.